

Župný poradca pre mesto Banská Štiavnica a Banská Belá

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1521_1869	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Župný poradca pre mesto Banská Štiavnica a Banská Belá	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1919-1922	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	2 bm (6 registratúrnych pomôcok, 13 archívnych škatúl spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Župný poradca s právomocou župana pre municipálne mesto Banská Štiavnica a Banská Belá	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	<p>Vznik spojeného mesta Banská Štiavnica a Banská Belá sa viaže k roku 1788. K hospodársky silnejšiemu celku Banskej Štiavnici, sa pripojilo vtedy slobodné kráľovské banské mesto Banská Belá. Spojenie pretrvalo do revolúcie 1848/1849, kedy sa Banská Belá osamostatnila. S Banskou Štiavnicou sa znovu spojila po rakúsko – uhorskom vyrovnaní. V tomto administratívnom, správnom a územnom celku Banská Belá zostala do konca roku 1953. Od začiatku nasledujúceho sa definitívne osamostatnila, čím celok vzniknutý spojením a označovaný ako mesto Banská Štiavnica a Banská Belá definitívne zanikol. Banská Štiavnica zostala mestom a Banská Belá vzhľadom na nízke demografické ukazovatele obcou.</p> <p>Mesto Banská Štiavnica a Banská Belá v zmysle §1. zákonného článku č. XXI. z roku 1886 bolo ustanovené ako mesto s municipálnym právom (v archívnych dokumentoch zapisované ako törvényhatóság jogú város). V Uhorsku sa municipálne právo u viacerých miest využívalo v rokoch 1870 – 1918. V častiach vzniknutej ČSR prechodne do konca roku 1922. V Uhorsku a v prvých rokoch existencie ČSR mestá s municipálnym právom predstavovali samosprávne</p>	Dejiny správy pôvodcu

		<p>celky s právomocou župy, jej nepodliehajúce. Ich priamym nadriadeným orgánom bývalo ministerstvo vnútra a od vzniku ČSR Ministerstvo s plnou mocou pre správu Slovenska. Mestá s municipálnym právom vznikli podľa zákonného článku XLII z roku 1870. Na území Slovenska sa k nim zaradila len Gelnica. Zákonný článok XX z roku 1876 určil novú kategorizáciu miest v Uhorsku. Na Slovensku zostali slobodnými kráľovskými mestami Bratislava, Komárno, Košice, Banská Štiavnica a Banská Belá. Ďalšie ako napríklad Banská Bystrica, Kremnica, Levoča, Trnava sa stali mestami so zriadenými magistrátmi, pričom sa im ponechával formálny titul slobodné kráľovské mesto. Gelnicu ako mesto s municipálnym právom zaradili tiež do kategórie miest so zriadeným magistrátom. Zákonným článkom XXI z roku 1886 slobodné kráľovské mestá ustanovené v roku 1876 medzi nimi aj Banská Štiavnica a Banská Belá zrušili. Titul slobodného kráľovského mesta im zostal ako formálny názov. Na území Slovenska ustanovili štyri mestá s municipálnym právom, Bratislavu, Komárno, Banskú Štiavnicu a Banskú Belú, Košice. Pri zaradení medzi municipálne mestá u Banskej Štiavnice a Banskej Belej dôležitú úlohu zohrali faktory jej hospodárskeho významu dotýkajúce sa ťažby a spracovania drahých kovov. Sídla ich riadenia súvisiace so zánikom centrálnej riadiacej inštitúcie, Hlavného komorskogrófskeho úradu a vznikom (po rakúsko – uhorskom vyrovnaní) Kráľovského riaditeľstva baní, hút a majetkov. Banská Štiavnica a Banská Belá bola sídlom riadiaceho banského súdnictva, sociálnych ustanovizní pre baníctvo a naň nadväzných výrobných odvetví (bratské pokladnice), centrom edukácie a výskumov prostredníctvom Banskej a lesníckej akadémie.</p> <p>Vznik nového štátneho útvaru, Československej republiky vtedajšie vedenie mesta na čele s mešťanostom Kolomanom Horváthom, jeho zástupcami Mikulášom Sztancsayim a Emerichom Altmannom nerešpektovalo. Dňa 1. novembra 1918 bol utvorený Národný výbor mesta Banská Štiavnica a Banská Belá, ktorý viedol rektor Banskej a lesníckej akadémie Gejza Réz. Výbor vydal deklaráciu, že Banská Štiavnica a Banská Belá je za slobodnú Maďarskú ľudovú republiku a zároveň je jej súčasťou. Napriek tejto deklarácii rektor, riaditeľ už bývalého Kráľovského riaditeľstva baní, hút a majetkov Alexander Szembratovics začal od novembra 1918 organizovať presťahovanie majetku Bratskej pokladnice do Budapešti, taktiež presúvať finančné prostriedky riaditeľstva baní. Podobne riaditeľ Továrne na tabak Andrej Czeke v spolupráci s Národným výborom mesta, ministerstvom financií v Budapešti od novembra 1918 organizoval expedíciu výrobkov továrne do Budapešti, časť z nich sa podarilo zabaviť československému vojsku v decembri 1918. V tomto období sa za spolupráce hlavného mestského notára Františka Vörösa a kustóda zbierok Maďarského národného múzea Jozefa Erneyiho realizovalo presťahovanie zbierok, knižnice, zariadení kabinetov, archívu Banskej a lesníckej akadémie. Ďalej muzeálnych predmetov a zbierok, súborov archívnych prameňov Mestského historického múzea a archívu. Vznik ČSR sa na území mesta nerešpektoval, zástupcovia mesta aj koncom roku 1918 hlásili príslušnosť územia k Maďarskej republike,</p>	
--	--	--	--

úradovalo sa výlučne v maďarskom jazyku. Vzhľadom na nové štátoprávne usporiadanie stav v meste Banská Štiavnica a Banská Belá bol pre vládu ČSR a Ministerstvo s plnou mocou pre správu Slovenska neprijateľný. Rozhodli sa ho vyriešiť vojenským zásahom, jednotky formujúcej sa československej armády vedené Jakubom Domanským mesto 9. januára 1919 obsadili. Tým umožnili postupné preberanie novej štátnej moci a správy.

Stav hospodárstva bol nepriaznivý, hlavné výrobné odvetvie baníctvo zasiahla etapa útlmu, reštrikcie, obmedzovali sa v ňom pracovné príležitosti. podobne tiež v tabakovom a textilnom priemysle v meste. V nových podmienkach sa začalo formovať Štátne banské riaditeľstvo, k postupnému zlepšeniu dochádzalo zásluhou práce vládneho komisára pri štátnej banskej správe Aurela Lehotského. Odchod väčšiny vyučujúcich, presťahovanie zariadení do Maďarska znamenal ku koncu roku 1918 zánik Banskej a lesníckej akadémie. Stredné školy (katolícke gymnázium a evanjelické lýceum) mali nedostatok vyučujúcich a finančných prostriedkov na prevádzku. Keď vyučujúci gymnázia z rehole piaristov mesto opustili, Ministerstvo s plnou mocou pre správu Slovenska sa na jar 1919 rozhodlo stredné školstvo v meste zachovať vytvorením Československého štátneho reálneho gymnázia Andreja Kmeťa. Túto otázku priamo v meste osobne riešil vládny komisár pre školstvo Anton Štefánek. Aj jeho zásluhou sa okrem týchto škôl podarilo ešte v roku 1919 zachovať výučbu na Učiteľskej akadémii, vytvoriť dve nové stredné školy s učebným zameraním na chémiu, lesníctvo.

Po obsadení mesta v januári 1919 sa postupne začala riešiť zložitá politická situácia. V meste zostala časť vojska a po udalostiach v júni 1919 v súvislostiach s obsadením Maďarskou revolučnou gardou sa kreovala posádka v sile delostrelecko – pešiackeho oddielu. Vzhľadom na zložitú politickú situáciu sa ukázala nevyhnutná potreba zavedenia dôrazného výkonu novej štátnej správy a moci v meste. Banskej Štiavnice a Banskej Belej zostal po vzniku ČSR štatút municipálneho mesta. Riadiaca jednotka, municipálny výbor zanikol a pre oblasť politickej správy začal pôsobiť administratívny výbor. Tento mal okrem zabezpečenia politickej správy vykonávať účinný dohľad štátu pre oblasť správy vnútorných záležitostí mesta. Mešťanosta, magistrát mesta, mestský policajný kapitanát, správny výbor, dostali tak vytvorením administratívneho výboru posilu a viac-menej sa mohli venovať administratíve, priestupkom. Plnenie úloh štátnej politiky v prostredí mesta pripadlo funkcii župného poradcu s právomocou župana pre municipálne mesto Banská Štiavnica, v historických prameňoch zaznamenávanej v spojení s titulom vládneho komisára. Ustanovenie a čas nástupu do tejto funkcie Ivanom Čičmancom zo strany Ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska je možné určiť z nedostatku historických prameňov len v približnej rovine. Prvý zachovaný záznam o jeho činnosti pochádza z 2. apríla 1919 o agitácii banských úradníkov v Kremnici proti ČSR. Dňa 15. apríla 1919 župný poradca Ivan Čičmanec vymenoval členov administratívneho výboru, sám v ňom zastával funkciu predsedu. Výbor sa skladal z 15 členov, pracoval v ňom mešťanosta Anton Morávek a od r. 1920 nástupca vo funkcii Hugo Balás. Poradným orgánom predsedu

a výboru sa stala mestská rada. Župný poradca riešil neľahké úlohy výkonu novej štátnej politiky na území mesta. Dotýkali sa priemyslu, školstva, zásobovania. Zvlášť zložité boli otázky ďalšieho pôsobenia vyučujúcich a zamestnancov Akadémie, stredných a základných škôl v spojitostiach s ovládaním štátneho jazyka, vernosti ČSR. Ďalej zabezpečovania práce, ubytovania úradníkov, vyučujúcich z Česka, požiadavky banského robotníctva o zvýšení miezd a zlepšenia postavenia.

Banskú Štiavnicu a Banskú Belú v zložitých začiatkoch konsolidácie pomerov zastihli v plnom dosahu udalosti súvisiace so vznikom a činnosťou Maďarskej republiky rád na čele s Bélom Kúnom. Do svojich strategických plánov zaradili aj región mesta, vtedy ešte pokladaný za svoj kvôli nevysporiadaným hraniciam. Dňa 6. júna 1919 jednotky Maďarskej revolučnej gardy obsadili mesto. Krátko pred tým ho opustila ubytovaná armádna jednotka, väčšina vyučujúcich a úradníkov z Čiech. Správu mesta viedlo určené trojčlenné direktórium, súdnictvo - štvorčlenný revolučný súd. Baníctvo prevzala kontrolná robotnícka rada. Ustanovené orgány eliminovali prácu magistrátu, župného poradcu. Povolávali brancov do gardy, znárodnili peňažné ústavy, obchody, prenasledovali prívržencov ČSR. Dňa 10. júna jednotky 2. československej divízie pod vedením generála Jozefa Šnejdárka mesto obsadili. Znovu sa kreovali úrady a postupne sa obnovil hospodársky život mesta. Prívrženci a účastníci bojov v radoch gárd boli súdne stíhaní, okrem uväznenia viacerým prepadol majetok v prospech štátu. Pre župného poradcu Ivana Čičmanca a jeho úrad obdobie júna 1919 a neskôr možno pokladať za jedno z najzložitejších počas existencie do konca roku 1922. Plnil úlohy konsolidácie pomerov v meste, vykonával dohľad nad správou mesta. Pravidelne Ministerstvu s plnou mocou pre správu Slovenska podával situačné hlásenia, Úrad sledoval činnosť politických strán z hľadiska ich postojov k ČSR, vydával cestovné pasy, vybavoval záležitosti pobytov cudzích štátnych príslušníkov v meste, dohliadal na dodržiavanie úradného jazyka, organizoval kurzy úradného jazyka pre úradníkov v štátnej a verejnej správe. V závere pôsobenia pripravoval a realizoval zmeny súvisiace s preradením mesta na veľkú obec. Župný poradca a úrad od svojho vzniku mali sídlo v budove tzv. Vysoký dom – Pražovňa naproti radnici na dnešnom Radničnom námestí.

V roku 1922 sa pripravila reforma politickej strany na Slovensku. V rámci nej sa spracovala nová legislatíva o župnom zriadení priamo sa dotýkajúca miest s municipálnym právom a miest so zriadeným magistrátom. Z historických prameňov je evidentné, že mesto Banská Štiavnica a Banská Belá nesúhlasilo s novou legislatívou, chcelo mať ponechané municipálne právo. Koncom júna 1922 župný poradca zorganizoval stretnutie zástupcov Ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska, županov Hontianskej a Tekovskej župy. Podľa dohovorov na stretnutí vyplynulo, že Banská Štiavnica prejde novou reformou bez ponechania municipálneho práva, stane sa sídlom novozriadeného okresu s predpokladom utvorenia k 15. novembru 1922. Nariadením vlády ČSR z 21. septembra 1922 č. 275/1922 Zb. z. a n. mesto s právom municipálnym Banská Štiavnica a Banská Belá sa prehlasuje za veľkú obec a zriaďuje sa

		<p>v Banskej Štiavnici a Banskej Belej nový slúžnovský úrad, ktorého obvod budú tvoriť obce: Banská Štiavnica a Banská Belá, Antol, Ilija, Banský Studenec, Sitnianska, Prenčov, Beluj, Štiavnické Bane, Vysoká, Dekýš, Počúvadlo, Baďan, Močiar, Klastava, Kozelník, Kopanice, Teplá, Žakýl. Obce sa k Slúžnovskému úradu v Banskej Štiavnici a Banskej Belej priradili od slúžnovských úradov v Krupine, Bátovciach, Zvolene, Svätom Kríži (dnes Žiar nad Hronom). Nový slúžnovský okres so sídlom v Banskej Štiavnici a Banskej Belej sa zaradil do Hontianskej župy. V zmysle uvedeného nariadenia mesto Banská Štiavnica a Banská Belá bolo prehlásené za veľkú obec a začlenená do vzniknutého slúžnovského okresu.</p> <p>Župný poradca s právomocou župana pre municipálne mesto Banská Štiavnica a Banská Belá a úrad ukončili činnosť k 10. decembru 1922. Od tohto dňa do 31. decembra 1922 pôsobil Slúžnovský úrad. Vo funkcii župného poradcu skončil Ivan Čičmanec, ten bol menovaný do funkcie hlavného slúžneho. Dňom 1. januára 1923 sa slúžnovský úrad zmenil na okresný tak isto so sídlom v meste a s vymedzeným obvodom pôsobnosti. Banská Štiavnica a Banská Belá sa stala veľkou obcou a sídlom novozriadeného okresu. V zmysle ustanovenia č. 25 zákona č. 24/1922 Zb. z. a n. mohla používať označenie mesta.</p>	
3.2.3.	Archival history	<p>Písomnosti tvoriace súbor archívnych dokumentov viazaných na činnosť Župného poradcu s právomocou župana pre municipálne mesto Banská Štiavnica a Banská Belá sú chronologicky ohraničené rokmi 1919 – 1922. Časovo sa viažu na vznik a ukončenie pôsobnosti funkcie župného poradcu. Kancelária úradu viedla decentralizovanú správu registratúry. Decentralizácia vychádzala z členenia agend župného poradcu. Samostatne bola vedená prezidiálna agenda (prednostenská) a samostatne administratívna (všeobecná) agenda. Decentralizovaná správa registratúry mala viacero spoločných znakov so systémami správy registratúr úradov štátnej správy pokračujúcich v činnosti po vzniku ČSR ako napríklad obvodných notárskych úradov. U nich sa praktizovala v širšej forme o vedenie úradných, evidenčných kníh, účtovného materiálu. Vznik archívneho fondu sa viaže na funkciu župného poradcu. V Úradných novinách Ministra s plnou mocou pre správu Slovenska sa nenašiel medzi nariadeniami záznam o menovaní župného poradcu pre Banskú Štiavnicu a Banskú Belú, prípadne nariadenie o organizačnej štruktúre úradu. Z nej sa mohlo vychádzať pri zavádzaní členenia registratúry.</p> <p>Do oboch agend sa zaraďovali písomnosti vzniknuté vlastnou organickou činnosťou župného poradcu a tiež prijímateľské vyhotovenia písomností vzniknuté u pôvodcov, ktorí sa na župného poradcu písomne obrátili. Medzi písomnosti sa zaraďovali rôzne obežníky, cenové výmery, výkazy pre úrady rôznych typov na Slovensku. Pramenná zachovaná základňa archívneho fondu nedovoľuje určiť spôsob zaraďovania písomností do agend. Určite tu zohrával úlohu faktor dôležitosti, právomoci župného poradcu.</p> <p>Na tvorbe písomností z vlastnej činnosti, písomností z prijímateľskej funkcie úradu pri tvorbe vybavenia na podnet sa zúčastňoval župný poradca. Príjem, evidenciu, spôsob vybavenia,</p>	Dejiny archívneho fondu

		<p>uloženia realizovala kancelárska sila (administratívny pracovník). Vyhotovenia čistopisov potvrdzoval podpisom župný poradca. K evidencii správnosti písomností tzv. vyšlých a došlých kancelária používala pečiatku s jednotným textom. Do kolóniek sa dopĺňalo ručne číslo podania, dátum evidencie. Ručne alebo odtlačkom pečiatky sa u prijímateľských vyhotovení zaznamenalo vzatie na vedomie, ďalej údaj o uložení, prípadne vyhotovení čistopisu odpovede. Župný poradca ako inštitúcia používala chronologický manipulačný evidenčný systém zvlášť pre prezidiálnu a zvlášť pre administratívnu agendu. U písomnosti z vlastnej činnosti alebo z prijímateľskej funkcie pracovník kancelárie zaviedol základné číslo skladajúce sa z čísla podania lomené príslušný rok a označenie agendy. A to v tvaroch 625/1922 prez., u administratívnej agendy 63/192 adm. Po vybavení sa písomnosti ukladali vecne do dvoch skupín podľa agend. V rámci každej skupiny už nie vecne ale chronologicky. U mnohých písomností je ich časový rozsah širší, nakoľko príslušná vec sa vybavovala dlhodobejšie v rámci kalendárneho roka. V prezidiálnej agende sa nachádza niekoľko písomností, ktoré neprešli evidenciou v podacom protokole. Písomnosti sa zachovali podľa druhu vyhotovenia v strojopisnej a rukopisnej forme, nariadenia a vyhlášky vo forme cyklostylovaných rozmnoženín.</p> <p>Miesta uloženia archívneho fondu boli nevyhovujúce, čo sa prejavilo na nepriaznivom stave väčšiny písomností, vrátane väzieb zachovaných registratúrnych pomôcok. Po zániku municipálneho práva pre mesto Banská Štiavnica a Banská Belá župný poradca Ivan Čičmanec v závere roka 1922 sa stal hlavným slúžnym a od 1. januára 1923 náčelníkom (prednostom) Okresného úradu v Banskej Štiavnici. Registratúra fondu Župný poradca zostala uložená v budove Vysokého domu – Pražovne na dnešnom Radničnom námestí. V ňom mal sídlo Slúžnovský úrad a v rokoch 1923 – 1945 aj okresný úrad. Po oslobodení na jar 1945 vznikol Okresný národný výbor v Banskej Štiavnici a jeho sídlom sa stal tzv. Fritzovský dom na dnešnom Radničnom námestí (v súčasnosti sídlo Slovenského banského archívu). Do tejto budovy presťahovali registratúry už vtedy neexistujúcich úradov z budovy Vysokého domu – Pražovne. Sťahovanie, nešetrné zaobchádzanie, nevyhovujúce priestory uloženia mali vplyv na stav zachovanosti registratúry. Z nej sa nezachoval ročník 1919 písomností prezidiálnej agendy. Registratúru Župného poradcu s právomocou župana pre mesto Banská Štiavnica a Banská Belá prevzal k trvalej úschove v roku 1954 Okresný archív v Banskej Štiavnici. Po prevzatí sa písomnosti fondu čistili, postupne triedili, usporiadali podľa agend, prešli vnútorným vyradením a fázou odborných spracovaní (inventár, tematický katalóg, systematický katalóg). Tieto práce sa prevádzali etapovite od prevzatia v roku 1954 až do spracovania systematického katalógu v rokoch 1991 – 1992.</p>	
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Písomnosti vzniknuté z činnosti Župného poradcu s právomocou župana municipálneho mesta Banská Štiavnica a Banská Belá z rokov 1919 – 1922 boli k trvalej úschove do vtedajšieho	Spôsoby získavania archívnych

		Okresného archívu v Banskej Štiavnici prevzaté k trvalej úschove 1. augusta 1954 a evidované pod prírastkovým číslom 2.	prírastkov
3.3.1.	Scope and contents	<p>Obsahovú náplň písomností archívneho fondu Župný poradca zahŕňa úlohy a činnosti tejto zvlášť utvorenej funkcie pre mesto Banská Štiavnica a Banská Belá v ktorom utváranie nových štátoprávnych podmienok súvisiacich so vznikom ČSR sa zo strany municipálneho mesta a jeho orgánov nezvládlo. Zachované písomnosti fondu sú podľa obsahovej náplne zdrojom základných informácií a údajov k politickým, hospodárskym, kultúrnym dejinám mesta v rokoch 1919 – 1922. Činnosť župného poradcu Ivana Čičmanca sa sústreďovala na plnenie úloh zabezpečovania štátnej politiky vzniknutej ČSR vo všetkých oblastiach života mesta. V archívnom fonde sa nachádzajú cenné a neraz ojedinelé informácie o udalostiach súvisiacich s obsadením mesta Maďarskou revolučnou gardou v júni 1919, trestných stíhaniach obyvateľov mesta zapojených do zložiek gardy, o opatreniach vedúcich k stabilizácii pomerov po vytlačení gárd z územia mesta. Nemenej dôležité údaje sú obsiahnuté v rôznych hláseniach, nariadeniach Župného poradcu, Ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska, Hontianskej župy o vzniku nových politických strán, inštitúciách v meste. Župný poradca sa podieľal na zavádzaní do praxe riadiaceho úradu pre baníctvo a naň nadväzujúce výrobné odvetvia, Štátneho banského riaditeľstva. V tomto najvýznamnejšom miestnom priemyselnom odvetví bola situácia najzložitejšia. Produkcia vykazovala klesajúce trendy, časť zamestnancov banského eráru odišla do Maďarska, nedoriešené zostávali platové záležitosti, výsluhové dôchodky. V rozpätí rokov 1919 – 1922 sa zaznamenalo viacero štrajkov, demonstrácií, stav sa snažil župný poradca riešiť s hlavným banským komisárom Aurelom Lehotským.</p> <p>Bohatú výpovednú lehotu majú situačné správy spracované župným poradcom, ktoré obsahujú aj jeho návrhy na riešenia nevyhovujúcich stavov zamestnanosti v textilnom, tabakovom, drevárskom priemysle. Ďalej je možné uviesť organizovanie podpôr pre nezamestnaných, otázky zásobovania, urýchľovania vybavovania podpôr pre vojnových poškodených. Archívny fond v svojom časovom zábere sa dotýka mnohých úloh novej štátnej politiky. Je možné spomenúť riešenie štátnej matričnej agendy a začatia činnosti štyroch matričných obvodov na území mesta. Pre zamestnanectvo novovytváraných úradov a inštitúcií dôležitou zložkou prijatia do zamestnania sa stalo osvedčenie o štátnej spoľahlivosti spojené s deklarovaním sľubu vernosti ČSR, absolvovaním skúšok zo štátneho jazyka. S týmito otázkami sa spájalo preberanie zamestnanectva bývalej Banskej a lesníckej akadémie, banského eráru do služieb ČSR.</p> <p>Písomnosti archívneho fondu poskytujú mnohé a cenné údaje k problematike utvorenia nového stredného školstva v meste. Na jar 1919 zanikli dve konfesijné gymnáziá a vzniklo Československé štátne reálne gymnázium Andreja Kmeťa. Postupne sa sformovali dve stredné odborné školy zamerané na lesníctvo, chémiu. Aj pre túto sféru života mesta fond obsahuje viaceré údaje, zvlášť v súvislostiach s obsadzovaním vyučujúcich na školách prichádzajúcich</p>	Obsah a rozsah archívneho fondu

		<p>z nedostatku slovenských učiteľov z Čiech a Moravy. Archívny fond je zdrojom údajov z viacerých oblastí kultúrneho života, viažúcich sa na činnosti ochotníckeho divadelníctva, dobročinných a záujmových spolkov, vrátane športových. Obsahuje doposiaľ málo známe skutočnosti z oblastí kinopremietania, skautingu.</p> <p>Písomnosti archívneho fondu časovým rozsahom zasahujú pomerne krátke obdobie dejín mesta. Svojím obsahom hlavné jeho vývojové fázy od roku 1919 až po koniec roku 1922, sa stali tak jedným z prioritných historických prameňov, pre poznanie dôležitosti funkcie župného poradcu a posledného obdobia činnosti mesta s právom municípiea.</p>	
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	<p>Písomnosti archívneho fondu Župný poradca s právomocou župana pre municipálne mesto Banská Štiavnica a Banská Belá sa po prevzatí v roku 1954 podľa údajov vtedajšieho riaditeľa (vedúceho) Okresného archívu v Banskej Štiavnici Emila Fircáka v prvom rade na fyzický stav a zachovanosť čistili, triedili, usporiadali. Nadväzne po nich sa prevádzalo vnútorné vyradovanie a sprístupňovanie vo forme inventarizácie, ktoré sa uskutočnili v roku 1962. V tomto roku sa previedli aj práce na vypracovaní tematického katalógu z písomností prezidiálnej a administratívnej agendy k dejinám robotníckeho hnutia a Komunistickej strany Československa. Počas vyradovania sa vyradovali hlavne multiplicitne zachované písomnosti ako napríklad rôzne nariadenia, vyhlášky Ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska, Hontianskej župy so sídlom v Šahách, centrálnych ministerstiev sídliacich v Prahe.</p>	Vyradovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Archívny fond je uzavretý. Nové prírastky sa neočakávajú.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	<p>Archívny fond je usporiadaný a sprístupnený inventárom (1962), systematickým katalógom (1992). Na stupeň usporiadania inventárom (1962) nadväzuje tematický katalóg (1962). Štruktúra fondu je nasledovná:</p> <p>Župný poradca s právomocou župana pre municipálne mesto Banská Štiavnica a Banská Belá</p> <p>A. Prezidiálna agenda</p> <p>I. Spisový materiál</p> <p>1. Registratúrne pomôcky</p> <p>2. Spisy</p> <p>B. Administratívna agenda</p>	Spôsob usporiadania

		<p>I. Spisový materiál</p> <p>1. Registratúrne pomôcky</p> <p>2. Spisy</p>	
3.4.1.	Conditions governing access	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty je možné reprodukovat' so súhlasom pracoviska Štátneho archívu v Banskej Bystrici, Archív Banská Štiavnica podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom priadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language /scripts of material	slovenský, český	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	Väčšina archívnych dokumentov je v zlom fyzickom stave kvôli nevhodným podmienkam v miestach uloženia do roku 1954.	Fyzický stav a technické požiadavky

3.4.5.	Finding aids	<p>K štúdiu sú k dispozícii nasledujúce neelektronické vyhľadávacie pomôcky poskytované pracoviskom Štátneho archívu v bádateľni na požiadanie:</p> <p>Okresný archív Žiar nad Hronom so sídlom v Kremnici, pobočka v Banskej Štiavnici. Fircák Emil: Župný poradca pre mesto Banskú Štiavnicu a Banskú Belú 1919 – 1922. Banská Štiavnica 1962. Inventár evidenčné číslo 288.</p> <p>Okresný archív Žiar nad Hronom so sídlom v Kremnici, pobočka v Banskej Štiavnici. Fircák Emil: Zoznam prameňov k dejinám robotníckeho hnutia a Komunistickej strany Československa z fondu Župný poradca pre Banskú Štiavnicu a Banskú Belú z rokov 1919 – 1922 z prezidiálnych a administratívnych spisov. Banská Štiavnica 1962. Tematický katalóg evidenčné číslo 456.</p> <p>Štátny okresný archív Žiar nad Hronom so sídlom v Kremnici, pobočka v Banskej Štiavnici. Machavová Jana – Kanala Igor: Župný poradca pre správu municipálneho mesta Banská Štiavnica a Banská Belá 1919 – 1922. Banská Štiavnica 1992. Systematický katalóg 1. a 2. časť evidenčné číslo 2709.</p>	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Štátny archív v Banskej Bystrici, pracovisko Archív Banská Štiavnica, Križovatka 4, 969 01 Banská Štiavnica	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Nie je známe.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Nie sú známe.	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publikation note	Informácie nie sú známe.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Opis na úrovni archívneho fondu vyhotovil PhDr. Mikuláš Čelko podľa údajov získaných z prieskumu štruktúry archívneho fondu, údajov z evidenčného listu archívneho fondu a informácií zaznamenaných v archívnych pomôckach, uvedených v časti Vyhľadávacie	Informácia o spracovateľovi a

		pomôcky.	spracování
3.7.2.	Rules or conventions	Opis na úrovni archívneho fondu bol vytvorený podľa ISAD (G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	15.11.2017	Dátum vyhotovenia opisu